

Η ΘΑΛΑΣΣΑ.

Τὸ μέσον βάθος τῆς θαλάσσης εἶναι ἀπὸ τέσσαρα ἕως πέντε μίλια. Ἐὰν τὰ ὑπάρχοντα ὕδατα ἠϋξάνοντο ἐν μόνον τέταρτον, ἤθελε κατακλυσθῆν ἡ γῆ, ἐκτὸς ὑψηλῶν τινῶν ὀρέων· ἐὰν δὲ ἠϋξάνοντο ἐν μόνον ὀγδοον, ἰκανὰ μέρη τῶν ὑπαρχουσῶν ἡπείρων ἤθελαν πλημμυρισθῆν, καὶ αἱ ὄραι τοῦ ἐναντιοῦ ἤθελαν μεταβληθῆν καθ' ὅλην τὴν σφαῖραν. Ἡ ἐξάτμισις ἤθελεν ἰκτανθῆν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε βροχαὶ ἤθελαν πίπτειν ἀδιακόπως, ἀφανίσειν τὰ σπαρτά, καὶ τὰς ὀπώρας, καὶ τὰ ἄνθη, καὶ ἀνατρέψειν ὅλην τὴν οἰκονομίαν τῆς φύσεως.

Τίποτε ἴσως δὲν ὑπάρχει εἰς ὅλον τὸ ἡμέτερον σύστημα ὠραιότερον τοῦ τρόπου, διὰ τοῦ ὁποίου οἱ ἀγροὶ ποτίζονται ἐκ τῶν οὐρανῶν, οἱ ποταμοὶ ἀναπληροῦνται ἀπὸ τὰ ὄρη, καὶ ὁ ὠκεανὸς χαλινοῦται ἐντὸς ὀρίων ἀνυπερβλήτων. Ὁ ἀτμὸς, ὑψούμενος ὑπὸ τοῦ ἡλίου ἐκ τῆς θαλάσσης, πλείε ὅπουδῆποτε εἶν' ελαφρότερος τῆς ἀτμοσφαιρας· συμπυκνούμενος, πίπτει καταγῆς εἰς εἶδος νεροῦ· ἢ, ἐλκνόμενος εἰς τὰ ὄρη, συνάγεται ἐπάνω εἰς τὰς κορυφὰς των, διαλύεται, καὶ ἀναπληροῖ διηνεκῶς τοὺς ἀγωγούς, ἀπὸ τοῦς ὁποίους ἐξωτερικῶς ἢ ἐσωτερικῶς ὅλα εἶναι προμηθενμένα. Διὰ τῶν ἀγωγῶν τούτων μετακομίζεται τὸ ἕνεστον εἰς τοὺς ποταμούς, οἵτινες ῥέουν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, καὶ εἰς τὰς πηγὰς τὰς κειμένας βαθέως εἰς τὸν κόλπον αὐτῆς, διωρισμένας νὰ χορηγῶσι στοιχεῖον καθαρώτερον εἰς τὸν ἄνθρωπον.

Ἐὰν λοιπὸν ὑποθέσωμεν ὅτι ἡ θάλασσα ἠλαττῆτο ἀρκετὰ, ἢ Ἀναζῶν, ἢ ὁ Μισοισσίπτης, αἱ μεσόγειοι ἐκεῖναι θάλασσαι τοῦ δυτικοῦ κόσμου, ἤθελαν καταντήσκειν ἀσήμαντοι ὕδακες· οἱ ὕδακες ἤθελαν γένειν ὅλως ἀφαντοὶ· ἢ ἀτμοσφαῖρα ἤθελε στερηθῆν ἀπὸ τὴν πρὸς αὐτὴν ἀνήκουσαν ἰκμάδος ἀναλογίαν· ὅλη ἡ φύσις ἤθελε κατεριμωθῆν· τὰ ἄλογα ζῶα ἤθελαν χαθῆν ἐπὶ τοῦ ἀκάρπου χῶματος· ἢ ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἤθελε μαρυνθῆν, ὡς τὸ ἀσθενημένον χόρτον εἰς τοὺς πόδας του.

Τυφλὸς τῶνόντι, ἢ μόλις ἀνότερος τοῦ πιθῆκε, πρέπει νὰ ἦναι ὁποιοσδήποτε, ὅστις ἤθελε τολμήσειν νὰ εἴπῃ ὅτι ὁ μηχανισμὸς, διὰ τοῦ ὁποῖου ἡ ἐξάτμισις καὶ ἡ συμπύκνωσις ἐνεργοῦνται ἐπὶ γῆς εἰς τὸ διάστημα τοσούτων ἑκατονταετηριδίων, δὲν δεικνύει ἴχνη θείας ἐπιστήμης καὶ δυνάμεως, καὶ μάλιστα καλοκάγαθίας πρὸς τὰ ἀναρίθμητα ὄντα, τῶν ὁποίων ἡ ὑπαρξις καὶ ἡ εὐδαιμονία ἤθελαν ἀφανισθῆν ἀμέσως, ἐὰν ποτὲ τὰ ὕδατα τοῦ ὠκεανοῦ, τῆς γῆς, καὶ τοῦ ἀέρος, ἤθελαν λείπειν τακτικῶς νὰ διατηρῶσι τὸν μέσον ὅρον τῶν σημερινῶν αὐτῶν ἀμοιραίων ἀναλογιῶν.

ΠΡΟΣ ΤΟΤΣ ΔΗΜΟΔΙΔΑΣΚΑΛΟΤΣ.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ε'.

Πῶς πρέπει ὁ Δημοδιδάσκαλος νὰ θεωρῆ τὸ ἐπάγγελμά του;

ΟΥΣΙΩΔΕΣΤΑΤΗ ἐρώτησις! Διότι, ἐὰν δὲν λάβῃ περὶ τούτου ἰδέας ὀρθὰς, δύνανται νὰ ματαιωθῶσι αἱ ἐλπίδες του, καὶ τὸ ἐπάγγελμά του, τέλος πάντων, νὰ τὸν προσενήσῃ ὄχι ἄλλο παρὰ δυσαρέσκειαν καὶ ἀγδίαν.

Ὅστις μέλλει νὰ κάμῃ ταξείδιον πρέπει νὰ προγνώριζῇ, ὅσον τὸ δυνατόν, τὸν δρόμον του, διὰ νὰ μὴ δυσαρεστηθῇ ἀπαντῶν ἀνεπιπίστους δυσκολίας. Τὸ ἴδιον ἀληθεύει περὶ τοῦ διδασκαλικοῦ ἐπαγγέλματος. Ἐπόμενον εἶναι τῶν ὅσα προείπαμεν ὅτι ὁ διδάσκαλος πρέπει νὰ θεωρῆ τὸ ἐπάγγελμά του

Α'. Ὡς ὠφελιμώτατον. Τί ἄλλο δύναται νὰ ἦναι ὠφελιμώτερον παρὰ τὸ ἔργον ἐκεῖνον, ὅστις σχηματίζει τοὺς χαρακτῆρας τῶν μελλόντων πολιτῶν κατὰ τοὺς κανόνας τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς εὐσεβείας, ὅστις ὀδηγεῖ τὸν ἀθάνατον νοῦν εἰς τὴν ἀληθινὴν του εὐδαιμονίαν, καὶ μάλιστα εἰς τὰς τρυφεράς καὶ ἐπιδεκτικὰς ἡμέρας τῆς νεότητος;

Β'. Τὸ διδασκαλικὸν ἔργον ὀρθῶς θεωρεῖται ὡς ἔργον εὐάρεστον. Περὶ τούτου ὁμοῦ εἶναι περιεργον νὰ παρατηρήσῃ τις πόση διαφορὰ ὑπάρχει εἰς τὰς γνώμας διαφόρων διδασκάλων. Τινὲς μὲν τὸ θεωροῦν πάντοτε μὲ δυσαρέσκειαν ὡς ἐπάγγελμα δουλικόν. Ἐκτελοῦν μὲν τὸ καθημερινὸν αὐτῶν ἔργον, ἀλλὰ τὸ ἐκτελοῦν ὡς ἐξ ἀνάγκης, καὶ ἀποροῦν πῶς εἶναι δυνατόν νὰ τὸ ἐκτελῇ κάνεις μὲ εὐχαρίστησιν. Τόσος κόπος καὶ μόχθος,—τόσαι ἐλπίδες ματαιωμένα,—τόση ἀταξία καὶ ἀπίθεια εἰς τοὺς μαθητὰς,—τὸ κατακρίνεν ὡς τὸ πλέον δουλικόν ἐπάγγελμα τοῦ κόσμου. Ἄλλοι δὲ ἐξ ἐναντίας ἀγαποῦν τὸ ἔργον, τὸ ἐκτελοῦν μὲ εὐχαρίστησιν, ἐξοδεύουν εἰς τὸ σχολεῖον περισσοτέρας ἀπὸ τὰς διωρισμένας ὥρας, ὅλον συλλογίζονται καὶ πολὺ ὀμιλοῦν περὶ αὐτοῦ, καὶ φανερόνουν ὅτι τὸ θεωροῦν ἐπάγγελμα εὐαρεστώτατον.

Πόθεν προέρχεται ἡ τόση διαφορὰ; Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, νομίζω, ἀπὸ τοῦ ὅτι ὁ πρῶτος ἐκτελεῖ τὰς καθημερινὰς του ἐργασίας μηχανικῶς. Μεταχειρίζεται εἰς τὴν διοίκησιν τῶν μαθητῶν του μόνον τὴν βίαν· ἐνῶ ὁ δεύτερος μεταχειρίζεται μέσα καὶ ὄχι βίαν, καὶ λαμβάνει εὐχαρίστησιν βλέπων τὴν ἐπιτυχίαν τῶν μίσην του, καὶ παρατηρῶν πόσον δι' αὐτῶν πολλαπλασιάζεται ἡ δυνάμις του. Θεωρεῖ τοὺς μαθητὰς του ὡς ὄντα λογικὰ· μικροῦς